

Examenul național de bacalaureat 2023

Proba E. c)

Istorie

Varianta 7

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar, educator-puericultor; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursele de mai jos:

A. „Întrucât regele continua să ezite în a-i acorda mandatul lui Petru Groza, sovieticii au trecut la măsuri de intimidare [...]. La rândul său, Andrei Vișinski i-a transmis regelui că el nu poate fi considerat responsabil de continuarea existenței României ca stat independent dacă Petru Groza nu este numit prim-ministru. [...] A doua zi după instaurarea guvernului Groza, la 7 martie 1945, avea loc o ședință cu activul central al partidului, prezidată de Ana Pauker, la care au mai participat Gheorghe Gheorghiu-Dej, Vasile Luca, Teohari Georgescu, Emil Bodnăraș, Iosif Rangheț, Chivu Stoica [...]. Venit la putere cu sprijinul direct de la Moscova [...], guvernul Groza trebuia să-și arate recunoștința față de sovietici. Ca urmare, și-a dat acceptul în privința exploatării economiei și resurselor naționale odată cu semnarea la Moscova [...] a acordului de colaborare dintre România și Uniunea Sovietică [...]. În fapt este vorba despre documentul prin care s-a creat baza legală de înființare a Sovromurilor, societăți mixte româno-sovietice care își desfășurau activitatea în cele mai diferite ramuri ale economiei românești, controlându-le practic.”

(G. Onișoru, *Stalin și poporul rus... Democrație și dictatură în România contemporană*)

B. „Instaurarea Guvernului Petru Groza a crescut proporția comuniștilor și a aliaților lor în guvern și, implicit, puterea lor de decizie. [...] Alegerile din noiembrie 1946 au adus un prim asalt al comuniștilor către ministerele ce coordonau economia. Gheorghe Gheorghiu-Dej a preluat Ministerul Economiei Naționale în decembrie, instituție pe care o va reorganiza în aprilie 1947. [...] În iunie 1948, tranziția spre «dictatura proletariatului» era finalizată din punct de vedere juridic. Monarhia a fost abolită în ultimele zile ale anului 1947, [...] iar în aprilie 1948 s-a votat o nouă Constituție care instituia *de drept* Republica Populară Română și transforma Parlamentul în Marea Adunare Națională. [...] Pregătirea naționalizării s-a realizat în secret și cu mare rapiditate, pentru a nu permite apariția unor mișcări de opoziție puternice. Oficial, decizia trecerii activității economice în patrimoniul statului s-a luat la Plenara CC al PMR [Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Român], din 9-11 iunie 1948. În ultima zi a plenarei, pe 11 iunie, Consiliul de Miniștri a adoptat proiectul de lege. În aceeași zi, [...] Marea Adunare Națională s-a întrunit pentru a vota documentul. Practic, naționalizarea s-a înfăptuit într-o singură zi.”

(A. D. Aioanei, *Moldova pe coordonatele economiei planificate. Industrializare, urbanizare, inginerii sociale, 1944-1965*)

Pornind de la aceste surse, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți societățile mixte româno-sovietice precizate în sursa **A**. **2 puncte**
2. Precizați, din sursa **B**, o informație referitoare la Constituție. **2 puncte**
3. Menționați doi lideri politici la care se referă atât sursa **A**, cât și sursa **B**. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține că naționalizarea s-a realizat cu rapiditate. **3 puncte**
5. Scrieți o relație cauză-efect stabilită între două informații selectate din sursa **A**, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (*cauză*, respectiv *efect*). **7 puncte**
6. Prezentați două acțiuni la care participă România în politica externă, în perioada „Războiului rece”. **6 puncte**
7. Menționați o asemănare între două practici politice utilizate în perioada național-comunismului, în România. **4 puncte**

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursa de mai jos:

„Înfrângerea turcilor la Viena în 1683 deschide o nouă pagină în istoria Principatelor. [...] Domnia lui Șerban Cantacuzino (1678-1688) în Țara Românească ilustrează încercarea de recâștigare a independenței prin apropierea de Imperiul Habsburgic [...]. Tratatul cu Imperiul Habsburgic reprezintă [...] o etapă semnificativă în tendințele de schimbare a statutului internațional al Țării Românești prin înlăturarea suzeranității Imperiului Otoman.

Domnia lui Șerban Cantacuzino [...] a favorizat manifestări politice spre întărirea puterii centrale prin mijloace absolutiste. Șerban Cantacuzino a înțeles, [...] în condițiile afirmării competiției pentru stăpânirea Țărilor Române, necesitatea consolidării puterii centrale prin stăvilirea atotputerniciei marii boierimi. Programul politic al lui Șerban Cantacuzino a urmărit suprimarea luptelor între partidele boierești și realizarea stabilității interne. Domnul a căutat [...] să pună ordine în administrația statului, [...] în viața economică și să intensifice comerțul cu alte state, pentru a consolida baza materială a domniei. Programul său politic prevedea atât domnia ereditară în familia Cantacuzino, în Țara Românească și în Moldova, cât și un stat autoritar, în care puterea avea să fie exercitată printr-un domn «autocrat». Refacerea autorității domnești a impus măsuri represive împotriva marii boierimi [...].

În politica externă Șerban Cantacuzino se îndreaptă, încă de la asediul Vienei, spre legături cu Imperiul Habsburgic [...]. Orientarea spre Habsburgi a fost echilibrată însă de raporturile stabilite cu Polonia și Rusia, ca o măsură de contracarare a expansionismului imperial [...]. Planurile sale politice se îndreptau spre ideea unei răscoale generale antiotomane în Peninsula Balcanică, prin atragerea bulgarilor și sârbilor, și vizau chiar mai departe, la stăpânirea Constantinopolului.”

(M.Bărbulescu, D.Deletant, K.Hitchins, Ș.Papacostea, P.Teodor, *Istoria României*)

Pornind de la această sursă, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți puterea suzerană a Țării Românești, precizată în sursa dată. **2 puncte**
2. Precizați secolul la care se referă sursa dată. **2 puncte**
3. Menționați domnul Țării Românești și o acțiune pe care urmărea să o desfășoare în spațiul balcanic, la care se referă sursa dată. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa dată, două informații referitoare la relațiile dintre Țara Românească și Imperiul Habsburgic. **6 puncte**
5. Formulați, pe baza sursei date, un punct de vedere referitor la politica internă a domnului Țării Românești, susținându-l cu două informații selectate din sursă. **10 puncte**
6. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia reprezentantul unei instituții centrale din spațiul românesc extracarpatic participă la acțiuni diplomatice în secolul al XV-lea. (Se punctează prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Elaborați, în aproximativ două pagini, un eseu despre constituirea și evoluția statului român modern, având în vedere:

- precizarea unui proiect politic referitor la statul român modern, elaborat în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea – prima jumătate a secolului al XIX-lea;
- prezentarea unui eveniment istoric desfășurat de români în perioada 1857 - 1866;
- menționarea a două fapte istorice la care participă România în relațiile internaționale din a doua jumătate a secolului al XIX-lea și a câte unei caracteristici a fiecăruia dintre acestea;
- formularea unui punct de vedere referitor la politica externă a României în perioada 1916-1920 și susținerea acestuia printr-un argument istoric.

Notă! Se punctează și utilizarea **limbajului istoric adecvat**, **structurarea** prezentării, **evidențierea relației cauză-efect**, elaborarea **argumentului istoric** (prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia), respectarea **succesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice și **încadrarea** eseului în limita de spațiu precizată.